

Abonamentul:

Pentru monarhie:
Pe un an 12 cor., 1/2 an
6 cor., 1/4 an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 fr., 1/2
an 9 fr., 1/4 an
4 fr. 50 cm.

Foia apare în fiecare
Sâmbătă

Unitatea

Insertiuni:

Un sir garmond:
odată 14 fl., a doua
oară 12 fl., a treia
oară 10 fl.

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unității”

la
Blaj.

Foaie bisericească-politică.**Anul XVIII.****Blaj, 28 Martie 1908.****Numărul 12.****Școalele noastre.**

Situația, în care ne-a adus legea nouă școlară a lui Apponyi, ne-a lăsat zăpăciți pe mulți. Unii sunt, ori mai bine zis, erau de părerea să nu mai susținem școalele populare, căci cu novelara lui Apponyi s'a început deja statificarea școalelor confesionale. Alții, mai îndrăsneți la cuget, stăruiesc să susținem școalele cu ori ce preț, cu orice jertfă. Cei din urmă au drept, să ne susținem școalele cu orice jertfă.

Cu orice jertfă. Adecă să jertfim dela noi cât numai putem, și când nu vom mai putea jertfi, atunci numai să ne adresăm la stat după ajutor. Părerea mea este, că până la termenul ultim pus în lege, să nu ceară nici o școală românească ajutor dela stat pentru salariul învățătorului. Aceea nu e îndreptățit să mi-o obiecționeze nime, ca doar atunci statul nu ne va mai putea da ajutor, va fi secat sacul cu banii. Statul are să iee în bugetul țării atâția bani, încât să poată ajuta toate școalele. Și apoi cine cunoaște cât de puțin istoria ajutoarelor de stat, știe că acestea se iau foarte ușor, sa nu zic că mai ușor, decât se dau. N-avem să ne grăbim cu ajutorul dela stat pentru întregirea salariului învățătoresc la minimul prevăzut în noua lege școlară, căci statul încă nu se grăbește cu acordarea lui. Jidanii au recurs la stat după ajutor, și iute au și căpătat cu duiumul, știu că au cerut și mai mulți învățători români din Arhidieceza de Alba-Iulia și Făgăraș întregire de salar dela stat, dar până acum n-a căpătat încă nici unul.

Chestia cererii ajutorului de stat pentru întregirea salarelor învățătoresci la minimul prevăzut în articolul XXVII—1907 înainte de 1910, e o chestie de interes public românesc, la carea trebuie să se

gândească omul multă vreme, și să-și spună cuvântul cât mai mulți.

Imi va zice cineva: Bine, Dnule, dar cutare comună e așa de săracă, încât nu va putea susține școala la nici un caz din puterile sale proprii, o mărturisește aceasta senatul școlastic parohial în frunte cu preotul, o spune protopopul. — Toți aceștia nu știu, că oare nu se va găsi vre-un izvor de venit, din ce să se întregască salariul învățătorului fără nici un ajutor dela stat. Se pot găsi și între țărani oameni cu dragoste față de școală, cari să testeze bisericii o parte din agoniseala lor pentru salariul învățătoresc. În acești doi ani, ce-i mai avem până la 1910, preotul poate aduna și în cel mai sărac sat un capital frumos la diferitele prilejuri, ce i-se îmbie. În acești doi ani preotul și învățătorul să arete popoului învederat, ce însemnătate practica are școala noastră confesională pentru popor. Sa-și implinească datorința față de școală cât se poate de bine, ca prin copii să ajunga la inima părinților, și atunci se va putea susține școala și fără ajutor dela stat. — Dacă însă ei doi nu-și vor implini datorința față de școală cu o râvnă sfântă, atunci nu-și vor putea susține școale nici comunele celea destul de bine situate, cum avem pilde vii. Aducă-și preotul și învățătorul aminte mai ales acum, că ei sunt pentru popor, și că a lua dela cineva plată, fără ca lui să-i fi procurat ceva câștig, e hoție.

Un rol de cinste li-se cuvine protopopilor nostri în susținerea școalelor. Ei sunt inspectori școlastici în eparhia lor, și președinți ai senatelor școlastice protopopești. Situația protopopilor nostri, cari n-au capelani, e cât se poate de grea, și numai cu mari jertfe își pot ei implini slujba de parohi și protopopi. Asta o știm, și le suntem recunoscători. Dacă își implinesc numai

afacerile oficioase de toate zilele, au făcut deja foarte mult. Vremea de azi pretinde însă dela protopopi mai mult decât fac de comun. În un protopopiat trei comune sărace erau să-și închidă școalele, auzind de aceasta protopopul, a ieșit la fața locului, și a stăruit cu multă trudă până i-a succes de a oprit pornirea rea a oamenilor. — Să iese protopopi la sate și fără diurne, să steie de popor, și să-l însuflețească, meargă în casele singuraticilor oameni, dela cari au nădejde, că pot capăta ceva pentru școală. Iubirea găcește și găsește multe lucruri bune. Iubească ei școalele cu o iubire ce să vede, ca pre ficele bisericii, și aducă-și aminte cât de adese ori, că de e bolnavă ficea, ori plane de moare, mama se îmbracă în haine de doliu, și multe zile, poate în întreaga ei viață îi stă ca un junghiu la inimă pierderea ficei sale iubite.

Credem, că se vor găsi Români buni, însuflețiți, cari vor vărsa în fondul școlastic arhidiecezan sume mai mari de bani, așa încât fondul va fi în stare să deie ajutor mai mare și la mai multe școale, de cum da azi. Fericitul președinte de senat al curiei regești din Budapesta, *Andrei Frâncu*, a lăsat o moșie ce e vrednică mai multe zeci de mii de floreni pentru ajutorarea școalelor române greco-catolice din Provincia Mitropolitană greco-catolică de Alba-Iulia și Făgăraș. Avem încredere în Provedința dumnezeiască și în puterea de viață a popoului Român, că se vor mai găsi oameni mulți, cari vor jertfi cât pot pentru acest scop.

În fiecare comună sunt oameni cu stare mai bună, a căror căsătorie n-a binecuvântat-o Dumnezeu cu fii. Aceștia bucurosi jertfesc pentru biserică, numai trebuie să fie cineva, care să îi îndemne, și să le esplice ce faptă bună fac prin aceea, că testează o parte din moșia lor bisericii pentru susținerea școlai.

Vezi bine aceștia numai în cazul acela vor testă din moșia lor pentru școală, dacă văd însămnătatea practică a școlii noastre.

Articolul de fond din Nrul 11 al „Unirii“ a arătat mai multe isvoare menite pentru susținerea școlilor. Frații preoți și protopopi, cari cunosc pornirile celea nobile ale poporului Român, cunosc și mai multe isvoare, numai să vrea să scoată din ele. Vezi bine, apa cea mai bună trebuie să o scoată omul din fundul isvorului, trebuie să se plece, să o poată scoate.

Acum se țin sinoadele protopopești de primăvară. În toate trebuie să se dezbătă cât se poate de amănunțit chestia școlilor. Mirenii au aici prilej să deie sfat și să-și spună dorințele în chestia aceasta.

Așa dar: să nu ne grăbim cu cererea ajutorului dela stat pentru întregirea salariului învățătoresc la minimul prevăzut în art. XXVII—1907. Protopopii să nu aștearnă de acum la Consistor rugările de felul acesta. Învățătorii fie cu răbdare, înțeleagă că e vorba de celea mai vitale interese ale bisericii și neamului, și între astfel de împrejurări interesele lor materiale mai pot aștepta puțin. Toți factorii bisericii și ai neamului să lucre să se în-

tregească salarele învățătorilor din puterile noastre proprii: **prin noi înșine!**

Un preot.

Rectificarea listelor alegătorilor de deputați. În zilele acestea s'a început în toată țara lucrările pentru rectificarea listelor alegătorilor de deputați. Românii noștri aproape de pretutindenea puțin să interesează de aceasta chestiune. Dar fac rău. De aici să esplică pentru ce avem noi așa puțini alegători în raport cu străinii. Fără alegători, nu ne putem valida. Străinii își văd altcum de treburi. Dovadă e acțiunea Sașilor din cercul Cristian, cari văzând de rectificarea listelor au ajuns în mare majoritate față de Români și la alegerile trecute candidatul român a căzut.

În comitatul Albei-Inferioare rectificarea listelor să face din 25 Martie și până în 11 April.

Spre orientare dăm următoarele deslușiri:

În timpul acesta trebuie să se prezinte comisia pentru conscrierea și rectificarea listelor în fiecare comună mare și în fiecare cerc notarial.

Terminul prezentării trebuie să fie anunțat cu cel puțin 8 zile înainte în fiecare comună.

Fiecare locuitor e îndrept să se prezinte înaintea comisiunii și să-și dovedească îndreptățirea lui de alegător. Dorința aceasta și-o poate arăta și în scris ori prin plenipotențiat.

Censul minimal în părțile ardelenne e 35 coroane 91 fil. dare directă.

Au dreptul de a fi trecuți în listă: preoții și învățătorii în serviciu, funcționarii,

cari nu aparțin statului cu dare de venit cl. IV. de 18 cor., oamenii cu diplomă dela școlile înalte; meseriașii, cari lucră cu o călfă.

Comunele sub 100 fumuri au dreptul să-și aleagă un alegător după fumuri; iar cele dela 100 fumuri în sus aleg doi alegători după fumuri. — Poate fi ales ori care alegător din comună, care are 24 ani impliniți.

Darea neplătită nu e motiv de a nu fi trecut în listă. Cei depărtați de casă pe anumit timp au să fie trecuți în listă.

Dovezile dreptului de alegători sunt libelul de dare și foaia catastrală.

Listele compuse și rectificate în mod interinal să trimit comitetului central, care le revede și apoi le înapoiază spre publicare Din 5—26 Maiu, listele sunt espuse spre vedere publică în orașe și comune mari la casa orașului sau comună, iar în comunele mici la sediul cercului notarial. Fiecare alegător trecut în listă are dreptul de reclamare pentru oricare alt alegător din cercul său, când cineva a fost lăsat afară, ori e trecut pe nedreptul.

Reclamațiunile să fac din 5—15 Mai inclusive. Reclamațiunile să adresează în scris comitetului central prin notarul sau primarul orășanesc.

Din 16—25 Mai să fac observațiile la reclamațiunile espuse spre vedere publică.

Contra hotărârilor comitetului central să apelează la judecătoria de curie. Terminul apelații e 10 zile dela primirea deciziunii.

Toate scrisorile în astfel de chestiuni sunt libere de timbre.

Cei chemați sunt rugați a lumina poporul în aceasta privință și să stăruie ca toți cei în drept să fie trecuți în liste. Celor nedumeriți bucuros le servim cu deslușiri.

FOIȚĂ.

Doamna Catalina.

— Povestire originală a „UNIRII.“ —
(Continuare și fine).

În zilele dintâi după întoarcere, părea, că nu se mai gândește de loc la nedreptățile ce i-s'au făcut poporului, și greu de tot putea vre-un om să-i amintească de vechia ei datorință, ce de bună voie și-a luat-o pe cap.

Eră destul însă o vorbă, o amintire despre aceasta datorință, și Catalina eră iar doamna noastră cea de demult, ochii i-se aprindeau iar, și sfaturile cu unii și cu alții se începeau din nou.

Baciul își trase pipa de pe tureacul cizmei, îi dădu tăbac din beșica de porc, frecă un chibrit și-i dete foc. Nu mai eră mult până acasă, și privind zădarnic prin negură să deslușesc pădurile din jur, mă chinuia dorința să mai află câte ceva despre această femeie, care odată a fost stăpână pe satele acestea. Baciul însă nu aștepta întrebarea mea.

„Odată“ zise el „țin minte, eră o iarnă strajnică. Asta de-acum poate fi numai puiu pe lângă aceea. Și în puterea gerului am trebuit să ne luăm săcurile în spate, să trecem munții, să facem stângini la pădurile fîșușului din Offenbaia. Când am ajuns noi

acolo, după multe rătăcirii prin ceile grele ale munților, eră o sumedenie de români la lucru, din multe părți adunați. Și răsunau pădurile departe de ploaia de lovituri ce cădeau în trupini bătrâne, de ferestre late ce intrau adânc în lemnul mirositor, inelat al bradului, de prăvălirea cu vuet mare a vre-unui uriaș de acesta, ce a stat poate veacuri cu creștetul în cer. Strigătele omești se mestecau cu huetul acesta într'o învălmășală ce clocotea par'că.

Vin spanii și ne pun la brazdă și pe noi, și ne pierdem în mulțimea oamenilor. Dar n-am tăiat noi așa preț de-o jumătate de ceas, și numai ce luăm seama, că și ici și colo munca înceată, românii rămân drepti, cu săcurea pe umăr, și într'un târziu auzim strigăte de „ura, trăiască.“

Noi ne întrebăm din ochi, că ce să fie, și în așteptare ne punem săcurile subsuoară. Și numai iată că s'apropie și de noi, călare pe un cal mic de munte, Doamna Catalina. Se oprește în fața noastră și-o auzim strigându-ne: „Cine mai dă odată cu săcurea e un mișel și un vai de capul lui. Voi nu mai trebuie să ascultați de cei ce vă calcă în picioare drepturile.“ Eră aprinsă la față și ochii-i ardeau, — cum n-am vazut-o niciodată. De unde a venit? Cum a răsărit acolo? Noi am lăsat-o în sat când am plecat.

Și iată așa, oamenii au ascultat-o atunci ca pe un sfânt, și-au adunat merindele, și-au

plecat la vetrele lor. Spanii s'au împrăștiat ca pui de potârniche, iar domna Catalina, par'că o înghitise pământul. Din ziua aceea, noi din părțile noastre, n'am mai mers la stângini niciodată.

De acestea făcea multe Catalina. Și nu se temeă. Asta-i, femeia aceea nu știă ce-i frica. Și domnii cei mari n-o puteau suferi odată cu capul. Cercău s'o prindă, dar în munții noștri, unde eră dânsa, n-a cutezat să se apropie nimeni de dânsa, până a venit Șaguna și a dus-o.

Baciul se opri aci, când sania lunecă peste podul din capul satului.

„În ia-sară să le dai și ovăs la cai măi Petre“ zise cătră slugă. „Să le dai că-s vrednici săracii.“

— „Oamenii n-au știut nimic, că Șaguna de aceea va veni s'o ducă pe Catalina“ îi întreb eu.

— „Vezi bine că nu. Mi-se pare că a fost chiar la bobotează. Așa da, la bobotează. Venise vestea, că vine un popă mare la biserică la Izbita să sfințească apa. Și să vie cât de mulți oameni, să-i facă o primire strălucită. Așa am mers și eu, și au venit oameni și din alte sate. Și s'a gătat sfințitul apei și slujba în biserică, și atunci Șaguna a luat pe doamna Catalina de braț și a plecat cu ea spre casa popii de aci, a popii Sârbu. Noi credeam, că merg să prânzască la părintele. Dar la poartă s'au oprit. Aci eră gata sania cu patru cai. Șaguna i-a

Școalele grănițerești. Comisiunea administrativă din comitatul Făgărașului a declarat ca limbă de propunere l. magiară în toate școalele grănițerești. Ministrul de culte însă a încasat această hotărâre pe motivul, că legea școlară s-a interpretat greșit. Pentru șicanele aceste zilnice ce le îndură școalele grănițerești, sunt unii, cari invinuesc pe fericitul baron Ursu, care dacă le-ar fi pus sub adăpostul ambelor biserici române ar fi fost scutite de ele. Cu privire la Aceasta să scrie în „Țara noastră“ din Sibiu următoarele:

În anul 1851 la desființarea graniței, toate școalele grănițerești au devenit confessionale. Dar Majestatea Sa în punct 12 a prealaltului autograf din 27 August 1861 a destinat fondul de montură a fostului regiment român prim de graniță „pentru ridicarea și susținerea școalelor populare... cari vor stă sub direcțiunea primară a autorităților politice“ (unter dem Oberleitung der berufenen politischen Behörden.)

Pe baza acestui prealalt autograf grănițerii au fost provocați de guvern, ca să-și aleagă un comitet, care să compună statutele despre administrarea fondului. Acest comitet ales cu dl căpitan pensionat Const. Stezar în frunte, la anul 1864 a înaintat statutele spre aprobare, în cari pe acel timp nu putea fi vorba decât de școale confessionale. Aceste statute au stat la guvern până la anul 1869, când ministrul de culte le-a returnat neaprobat cu ordinul său dt 18 Iulie 1869 Nr. 7319, în cari face atent comitetul, că numai astfel de statute se vor prezenta Majestății Sale spre sancționare, cari vor fi compuse strict numai pe baza prealaltului autograf și pe baza Art. de lege 32 din 1868 § 25, care paragraf vorbește numai de școale comunale. S-au compus și prezentat alte statute, dar și acestea s-au returnat pe motivul, că nu sunt alcătuite

conform îndrumării date prin amintitul ordin ministerial.

În acest stadiu se află afacerea, când la anul 1870 a fost ales baron Urs președinte al comitetului. S-au compus alte statute, dar și aceste au fost respinse, pentru că nici din acestea nu se vede, că e vorba de școale comunale. Atunci s'a dus baronul Urs la Pesta, și după ce nu i-a succes a îndupleca cercurile hotărâtoare a propune sancționarea lor, a fost silit să primească modificările făcute la Minister dintre cari cea mai esențială s-a făcut la § 39, care în statutele sancționate la 10 Martie 1870 sub Nr. 5530 dispune: „Pentru administrarea mai deaproape a fiecărei școale sistemizate și susținute din fond, reprezentanța comunelor concernente alege o eforie (Községi iskola szék) în înțelesul art. de lege 38 din 1868 cel puțin din 9 membri, la mâna căreia, după ce va fi recunoscută, pe baza bugetului general și a preliminarilor particulare, Comitetul central va asemna cvota pe lângă așternerea rațiociniului documentat. Școalele susținute și ajutate din fondul aceasta vor stă — în înțelesul articolului de lege mai sus citat — sub supravegherea inspectorilor școlari regești comitatensi.“

Cu toate acestea, timp de 25 de ani baronul Urs a condus și administrat cele 21 școale ca școale de reuniune, și când în anii 1876, 1893 și 1899 erau din partea ministerului declarate de comunale, totdeauna a protestat, și văzând Ministrul, că nu poate înfrânge pe acest erou al culturii naționale, a cerut intervenirea Majestății Sale regelui, iar prealalta decisiune a Majestății Sale din 15 Septembrie 1895 dispune: „1. Școalele susținute din fondul școlar a fostului reg. rom. I, pe baza §-lui 39 a statutelor prealalt sancționate în 10 Martie 1870, sunt cu caracter comunal, și atât cu privire la conducerea și supravegherea lor, și respective la aplicarea și destituirea învățătorilor, sunt a se observa strict legile și ordinațiunile ministeriale ce sunt în vigoare cu privire la școalele comunale. Conform acestora, sunt a se constitui cât mai în grabă scaune școlare comunale în înțelesul art. de lege XXVIII din 1876, § 9. 2. De cercul de activitate a reprezentanței generale pe cum și a comitetului administrativ al fondului, conform §-ilor 10 și 26 din statutele amintite să ține strict numai inspecțiunea, reprezentarea, administrarea și aplicarea fondului, dar cercul de activitate cu privire la școalele susținute din acest fond, nu se poate extinde și asupra supravegherii și conducerii lor și asupra aplicării învățătorilor și asupra altor afaceri.“

Iar când baronul Urs a protestat și contra ordinațiunei ministrului prin care a executat această prealaltă decisiune, între alte multe sub Nr. 61.399/1895, i-s'a răspuns:

„... Înaintea Ilustrații Voastre de sigur e clar, cumcă validitatea prealaltei hotărâri nici decât nu deprinde dela impjurarea aceea, că ce ținută va lua comitetul administrativ în privința aceasta și cumcă hotărârea aceasta descităată a Majestății Sale, după publicarea ei, imediat și necondiționat trebuie să între în valoare.“

La cetirea acestui răspuns, inima i-a fost săgetată de o durere negrăită, care în 10 Septembrie 1897 l-a aruncat în mormânt.

În urma acestora, eu cred, că fericitul Baron Urs, care și toată averea sa a pus-o pe altarul națiunii și bisericii sale, nu a meritat și nu merită invinuirile ce i-se fac.

Un grănițer.

Congresul presei noastre. — „Lupta“ lansase mai zilele trecute un călduros apel privitor la organizarea jurnaliștilor români. Din parte-ne salutăm și noi cu drag ideia aceasta. Vorba e însă, să ne dumerim de cu bună vreme înainte de a ne adună, fără un program stabilit. Credem, că lucrul s'ar putea aranja prin schimb de epistole între singuraticile redacții. Ideia „Drapelului“ o iscălim și noi. Jurnaliștii români și-ar împlini numai datorința de onoare față de cel mai vechiu jurnal românesc, dacă s'ar prezenta în număr cât mai mare, de Paști, în Brașov.

Aici ar putea apoi discuta în tihnă demersul congresului, îndreptățirea participanților, numele jurnalelor, cari ar fi să se invite. Altcum nu are înțeles, să iei parte fără să te fi lămurit cât de cât în privința demersului. Noi ne alăturăm cu toată dragostea. Și n-o să ne supărăm, dacă va ieși biruitoare propunerea „Tribunei“, care nu recunoaște decât îndreptirea „jurnaliștilor de profesie.“ Prea bine. Dar atunci cu cine faci congres? Cu 5—6 persoane?...

Noi credem, că presa culturală și bisericească are și ea importanța ei nediscutabilă, chiar dacă nu ar fi redactată de — jurnaliști de profesie.

Somme de afecțiune. Domnii deputați Dr. I. Suci, Dr. Șt. C. Pop, V. Goldiș și Dr. N. Oncu, după cum e cunoscut, au început să organizeze clubul nostru național — În 17 Februarie a. e. în prezența trimișilor din toate părțile l-au inaugurat în Arad. Auzind despre aceasta căpitanul poliției din Arad, Sarlat Domokos, a trimis un funcționar de poliție la Dl Dr. Suci dep. Boros-Ineului să-i ceară informațiuni. Pe baza informațiilor primite, s'a pornit apoi proces contra susnumiților deputați români. S'au adresat președintele dietei Juszth Gyula, cerând suspendarea dreptului de imunitate a deputaților amintiți, și anume pe baza unei ordonanțe prezidiale Nr. 1136 din 26 Febr. a. e. prin care se oprește ori ce fel de asociere naționalistă fără prealabila înștiințare la guvern.

Pentru cel ce calcă aceasta ordonanță să prevadă o pedeapsă de 14 zile temniță și 200 cor. amendă.

Comisia de imunitate, după cum eră de provăzut, s'a bucurat de bunul prilej ca să poată da dovadă de sentimentele patriotice, și a suspendat într-o răsufare dreptul de imunitate a deputaților acuzați.

Deputații români vor fi cu siguranță pedepsiți pentru exercitarea unui drept politic pe care deputații magiari îl exercitează fără nici o supărare.

Credem, că acestea manifestări de afecțiune nu vor desconcentra pe nimeni, căci existența partidului nostru nu atârână de ordonanțele ministeriale, ci dela voința și conștiința noastră națională.

spus ceva incet la ureche, s'au suit amândoi repede în sanie, și au pierit.“

Baciul oftă. „Cine știe dacă rămâne ea la noi ce se întâmplă. Poate scăpăm mai iute de greutăți, dar poate se începe de la noi revoluția. Și eu cred, că pe Șaguna anume l-au trimis cei mai mari s'o ducă. Dar de atunci n'am mai auzit nimic de ea, cum nu știam că trăește pe lume până a venit la noi în sat. Mai stă și acum casa în Bucium-poeni, aci la Valea-albă unde a locuit dânsa mai mult. Nici n-au avut oamenii vreme să se gândească mult la ea, căci au urmat în grabă fierberi și vremuri grele. A trebuit acuși să luăm puștile în mână. Ai auzit tu și ști ce-a urmat după aceea. Dar vezi bine, n'ai simțit și nici nu vei simți niciodată, ce eră în inima noastră atunci. Vezi, noi bătrânii de acum, numai atunci am trăit. De atunci încoace, iacă așa, trăim și noi, cari mai trăim, ca niște oameni bolnavi.“

Sluga zmânci de hături, și eu mă desfac din bundă. — Acum îți mulțumesc de sanie și cojoc, baciule, că de nu te întâlneam, degeram până acasă.

— N'ai de ce mulțumi, numai caii să trăiască. Ghi mă!“ făcu baciul și trecu înainte prin negură, spre satul vecin.

I. Agârbicean.

REVISTE.

Budapesta. Un mare scandal, cum n-a fost de mult, s'a petrecut în ședința din 24 Martie, din cauza unor apucături a președintelui Justh. Știindu-se, că azi se va face votarea asupra proiectului de revizuire a regulamentului camerei, partidele guvernamentale și-au mobilizat aderenții, așa că deja la deschiderea ședinței erau de față aproape 200, ministrii de asemenea erau de față toți.

Ultimul vorbitor asupra proiectului în discuțiune a fost Molnár Jenő, care a arătat cum la 18 Nov. 1904 Apponyi vorbise contra regulamentului revizuirii și, peste tot, critică cu asprime purtarea actualului guvern, care este prototipul inconsecvenței în politică. În deosebi combate pe Kossuth Ferencz și spune, că ceea ce face partidul kossuthist este o curată tradare de patrie și rușinoasă părăsire a steagului. Explică de ce desidenții au părăsit partidul kossuthist și termină condamnând revizuirea regulamentului dietei. — După ce Molnár J. sfârșește, ne mai fiind alt orator înscris, președintele închide discuția generală. Urmează votarea. Președintele întreabă camera, dacă primește ori nu propunerea lui Nagy Emil? Se naște un tumult. Opoziția se scoală și aleargă spre tribuna prezidențială. Unii amenință cu pumnii și strigă din răspuțeri: Doar am cerut votare nominală! Sub presiunea aceasta președintele declară, că se va face votare nominală. Dispune, ca notarul să cetească lista celor 20 de deputați, cari cer votare nominală. Deoarece însă unul dintre cei 20 subscriși lipsește (Barta Ödön) se ordonă votare prin sculare. Se naște un nou scandal. Opoziția protestează cu energie. Se aud strigăte: Asta este mulțumirea pentru purtarea noastră culantă? Înainte de votare croații au părăsit sala, au rămas numai desidenții și naționaliștii. — Când Croații au părăsit sala, coaliția a erupt în râsete: „Vedeți, soții vă părăsesc” strigară desidenților. Votează pentru proiectul înaintat de Nagy Emil, prin sculare: Pentru 162, Contra 27.

Deputatul Bozoky face propunerea de a i-se votă guvernului neîncredere. Deputații din majoritate, cari petreceau pe coridoare, aleargă toți în sală. Propunerea lui Bozóky o votează 30 contra 172. Proiectele

de rezoluțiuni ale deputaților Nagy, Toroczky, Vaida, Brediceanu și Suci sunt respinse.

Președintele anunță apoi că proiectul lui Nagy Emil va fi împărțit în trei articole, iar discuția aceasta specială se va începe Joi. Ședința se ridică, în mijlocul unei mari animații, la oarele 2.

București. În 25 Martie la oara 2, Academia și-a deschis sesiunea generală, ale cărei ședințe vor dura o lună.

Președintele A. Saligny a deschis ședința rostind o frumoasă cuvântare:

Di Dim. Sturdza, secretarul general, a dat citire raportului general pe anul 1907—1908 care cuprinde următoarele părți: Necrologul din acest an — cu schițe sumare asupra lui B. P. Hașdeu, despre care a spus, că a adus mijloace științifice, necunoscute în studiile istorice.

Apoi asupra lui Iosil Vulcan, care a trăit o „viață întreagă într-o muncă modestă — dar de o stăruință apostolică, — închinată înaintării culturii neamului său.”

Despre C. Olănescu, ale cărui poezii „s'au distins totdeauna printr-o formă elegantă; iar satirele sunt o caldă biciuire, în spirit horatian, a unor rele apucături din viața societății noastre contemporane.”

În urmă asupra lui Grigorescu, fost membru de onoare, care a fost cel mai puternic talent al neamului nostru. „Elementele caracteristice ale frumuseților țării și ale vieții țăranilor în toate manifestările ei, au fost mai ales obiectul observațiunii sale. Din această cauză este mare asemănare între Grigorescu și Alexandri. Farmecul operelor fiecăruia are acelaș punct de plecare, acelaș cuprins: frumusețea, pitorescul țării și al țăranului. Rodica și Curcanul sunt punctele mari de legătură între acești doi mari poeți ai neamului nostru.”

Di Sturdza mai amintește moartea a doi membri onorari străini Otto Benndorf și sir M. E. Grant-Duff.

Di Secretar perpetuu, în raportul său, enumără lucrările ședințelor anului trecut și publicațiile Academiei, apoi situațiunea bibliotecii, a fondurilor, donațiunilor și legatelor; apoi lucrările intrate pentru premiile Năsturel, Lazăr și Adamachi.

Se fixează ședințele zilnice astfel: Luni, Mercuri și Vineri la 2 oare p. m., iar Marți, Joi și Sâmbătă la 9 oare dimineata.

Se anunță în urmă două comunicări: a dlui A. D. Xenopol, asupra teoriei istoriei și a dlui I. Bogdan, despre documentul Rărenilor și organizația armatei moldovene în secolul XV-lea.

Praga. Străinătatea a început să cunoască libertățile magiare mult trimbițate. Pentru apărarea naționalităților au ieșit articoli din penna celor mai iscusiți scriitori. Au protestat în adunări populare.

În Boemia Dumineca trecută s'au aranjat sub patronajul societății „Socol” în 730 orașe și sate din Boemia și Moravia adunări de protestare în contra măcelului sângeros și condamnării acuzațiilor dela Cernova pe cum și în contra asupririi poporului slovac și a celorlalte naționalități din Ungaria.

Adunările acestea s'au ținut în aceiaș zi și oară, cu acelaș program în toate locurile și s'a luat aceleași proiecte de rezoluțiune. În acțiunea asta de protestare în contra dominațiunii de clasă din Ungaria au luat parte peste 650,000 de oameni. Partidul radical ceh a trimis contelei Apponyi Albert o telegramă, în care atacă vehement coaliția și arată că statul magiar prin aceea, că ține încătușată libertatea naționalităților își sapă însuș mormântul libertății sale.

Deputatului disident Benedek János, care a apărut în două rânduri în parlamentul unguresc chestia naționalistă, i-s'a trimis o telegramă de aderență, în care cehii declară, că se aliază la declarațiunea făcută în dietă de deputatul slovac Milan Hodja și doresc mult succes Ungariei libere întru înfrățirea națiunilor libere. Amândouă telegramele au fost trimise în limba ungurească.

Zagrab. Situația în Croația e tot cea veche, încurcată și nesigură. Banul Rauch a sosit la Budapesta unde a conferat mult cu ministrul președinte Wekerle și cu ministrul de interne Andrassy Despre chestiile ce le-au pertractat nu să știe nimic cu siguranță. Dela Pesta va merge la Viena, unde va conferă cu Aerenthal și probabil va fi primit în audiență la Monarhul.

Jubileul „Gazetei.”

Miercuri în 12 Martie v. a fost jubileul de 70 ani a „Gazetei Transilvaniei,” cel mai vechi ziar românesc. Numărul dela 12, 14 Martie publică număratoarele telegrame și scrisori de felicitare ce i-s'au trimis cu acest prilej din toate părțile locuite de români.

Renoim și noi urările noastre de bine dorind să vedem „Gazeta” luptând încă mulți ani pentru drepturile neamului românesc.

Noutăți.

Intru mărirea lui Dumnezeu. Credințioșii noștri din America, domiciliați în orașul Indiana Harbor, în număr de 37 inși a dat 650 coroane încă în vara anului 1907 și tot aceia, în Sept. a aceluiași an au mai trimis 150 coroane pentru facerea treptelor la biserica cu poarta de fier spre stradă, cari se vor face în curând, contractul s'a încheiat cu întreprinzătorul și pe 1 Mai c. s'a fie gata, în decursul anului 1907. Ioan Săcu cu soția sa Paraschiva a cumpărat 2 fesnice mari înaintea frontarului în preț de 40 cor. Dr. Ioan Coțofan, comisar de băi, a donat 25 cor. pentru împodobirea bisericii, Chirion Câmpean cu Anuța, a cumpărat un potir de argint în preț de 90 coroane. Toma Tomuța Floare cu soția sa Ana au cumpărat un rând de veșminte bisericesti, o cădelniță de metal, doi prapori în preț de 180 cor. Dumnezeu le răsplătească însutit. Șoroștin, 19 Martie 1908. V. Maior, preot gr.-cat.

Maiestatea Sa a fost foarte răcit în săptămânile trecute. Știrile ce sosiau din Viena erau neliniștitoare; afacerile curente le isprăvia în locul Maiestății Sale moștenitorul de tron, Arhiducele Francisc Ferdinand. Știrile mai nouă ne asigură, că Maiestatea Sa se simte mai bine, primește în audiență și isprăvește lucrurile curente.

Vizită. Marți în 24 c. a vizitat pe Escelenția Sa Părintele Mitropolit, Ilustritatea Sa Dr. Vasile Hossu, episcopul Lugojului, însoțit de Cl. și Mon. Dr. Valer Traian Frențiu, protopopul Cugirului.

Dn Arh:dieceza. Eugen Șancu, cooperator în Nireș, a fost dispus de administrator parohial acolo; Petru Chețan preotul Beicei magiare a fost denumit de paroh la Mighindoala-Petișdorf. — Duminecă în 15 Martie a conferit Escelenția Sa Părintele Mitropolit subdiaconatul și diaconatul, iar în 22 c. preoția lui Victor Maior, dispus administrator parohial la Ganfalău, Cornel Marcu, dispus administrator parohial la Cernuc și lui Izidor Vador, dispus administrator parohial la Valea Galzii.

Prelegeri popo ali ale Despărțământului XI „Blaj” al Asociațiunii. Duminecă în 22 c. a ținut despărțământul Blaj prelegeri populare la *Bia* și *Sănmiclăuș*. În *Bia* a vorbit Ștefan Roșian despre chemarea Asociațiunii, a combătut beția și luxul. Nic. Pop a ținut prelegere practică despre culti-

varea viei, iar Emil Vlăssa a vorbit despre cultura pământului. În Sănmiclăuș a vorbit Iacob Popa despre chemarea Asociațiunii, Ioan Maior despre îngrijirea și îngrășarea pământului, iar Dr. Ioan Bălan despre beție și lux.

Dela societatea meseriașilor din Blaj. Duminecă a avut loc în sala casinei române a doua conferință pentru meseriași. A vorbit dl Dr. Ioan Bălan, despre puterea credinții. Espunerea conferențiarului presărată cu citații potrivite din sf. Scriptură și din poezii noștri a fost ascultată cu viu interes. Conferențiarul a fost aplaudat. S'a citit și câteva fabule cu tendințe de George Ranetti. Public a fost numărös. — Duminecă în 29 Martie va fi a treia conferință. Va vorbi dl prof. Alesandru Ciura. Vor urmă și proiecțiuni cu Skiopticonul.

„Tinerimea artistică.” În 23 la orele 11 dimineața s'a deschis la Ateneu București expozițiunea anuală a societății „Tinerimea Artistică” de sub Inaltul patronajul al A. S. R. Principeasa Măria.

În 23 a avut loc vernisagiul obișnuit, la care au luat parte artiștii expozanți și număröși iubitori de adevărata artă, printre cari dnii: Ioan Kalinderu și A. Simu cei mai de seamă protectori ai artiștilor.

Aceasta expozițiune, se prezintă cu mult superioară celor din anii precedenți; căci la talentele recunoscute ale membrilor săi au venit să se adauge și altele tinere și încă necunoscute publicului.

Am admirat îndeosebi pânzele, dlor: Luchian, G. Patrașcu, Grant, Kimon-Loghi, Artachino, Basarab, Steriade, St. Popescu, N. Vermont, Strambulescu, Aricescu, Marculescu, I. Ioanid, Popini, Harlescu, Mihai-lescu, A. Poitevin; pe cum și a doamnei C. Cuntescu.

Sculptura deasemenea se găsește la nivelul talentaților expunători; și domnii Spaethe Oscar, Stork, Paciurea, Mirea, A. Iliescu. Bănucș au bucăți de-o artă desăvârșită.

Credem, că toată lumea cultă se va grăbi a vizită această Expozițiune și a încurajă pe meritușii artiști cari au pus totă forța talentului lor în a preamări arta românească.

Congregația comitatensă de primăvară e convocată la Aiud pe ziua de 28 Martie.

Cât poate stă deștept un om. În statul New-Yersey au căutat să rezolve chestia aceasta prin concurs. Celor cari au luat parte la concurs li-s'au permis să întrebuinteze orice mijloace ar voi ca să nu adoarmă. Cei mai mulți au întrebuintat cafeaua neagră și numai vre-o câțiva fumatu. Cel dintăiu care a adormit a fost un gardian, care după 26 de ceasuri a început să sforăie. Premiul l-a câștigat paznicul unei bănci, cu numele Brook, care a stat deștept 83 ceasuri și 27 minute.

Congres în potriua duelului. Am primit o invitație la congresul în potriua duelului, care se va ține în zilele de 4, 5, 6 Iunie în Budapesta.

Morala. Academia franceză a primit o donațiune de 100,000 Lei dela o americană, cu condiția ca să se remunereze instituțiile, cari vor dovedi rezultate mai bune în privința educației morale a tineretului. Americana dădea espicare legatului său spunând, că tinerimea franceză lasă prea mult

de dorit în privința morală. Mai eră și îndatorirea de a ajută mamele, cari au mai mulți copii. Aceste condiții cinstite să înțelege, că francmasoanei cu musca pe căciulă nu i-au convenit, și a refuzat donațiunea.

Pentru promovarea pietății. La păr. Dr. Iuliu Florian în Cluj (Jokai u. 6) se găsește de vânzare iconițe sfinte a P. C. V. Maria povătuitoră noastră, cu 12 rugăciuni în onoarea ei, scoase mai ales din paraclis. Aceste 12 rugăciuni, numite „Cununa Precuratei,” cetite sara de membrii unei familii, sunt menite să promoveze evlavia. Prețul lor e de 60 fil. Tot acolo se găsește medalii de a P. C. Fecioară, pentru prețul de 10 fil. bucata. Le recomandăm cu tot adinsul.

Precuțiunea asigură viitorul. G. S. din Lugoj s'a asigurat în 1 Februarie 1906. Deja după o lună numai este între cei vii. Dar cu toate că abia a putut să plătească coroane 934 cu premiu de asigurare, banca de asigurare „Transilvania” a numărat văduvei cor. 1000.

Școala pentru economia de casă (școala de menaj), susținută de „Reuniunea femeilor române din Sibiu,” deschide la 15 Aprilie n. un *curs nou de bucătărie*. Cursul va dura dela 15 Aprilie până la 15 Iulie. Taxa pentru elevele interne e de 150 cor., iar pentru cele externe de 120 cor. Informațiuni detaiate se pot primi dela doamna Iulia Dancăș, Sibiu, strada Baier Nr. 1.

Necrolog. † *Vasiliu Rusu*, paroh gr.-cat. în Țiaga, a încetat din viață la 20 Martie în anul 70 al etății și al 41 al preoției și căsătoriei fericite, împărtășit fiind cu Sf. Sacramente ale muribunzilor.

Odihnească în pace!

Hai să dăm mână cu mână Cei cu inimă română

Și numai dela comercianți români să cumpărăm!!

Cine va cumpără în anul acesta (cel puțin de 5 ori) dela comerciantul român F. A. Degan din Fiume (Postașok Nr. 163) va primi de anul nou 1 călindar românesc de părete gratis! Așa un călindar frumos nu a mai apărut până acum.

Pentru cei interesați amintim, că conține un Block (cärticică) cu 365 foi, în care să află toate sărbătorile noastre. Va avea și o corfă frumoasă pentru hărtie de epistole, sau lucruri de mână și pe deasura reprezentă în pictură artistică și portul Fiume.

Acest călindar împodobește ori și ce salon, deci recomandăm să nu lipsească din nici o casă românească. Cereți prețcurent românesc gratis!

Degan trimite în un pachet de 5 Kgr. (franco) și mai multe măruțișuri. Mulți îi laudă Cafa cea bună, care costă 1 Kgr. 1 Fl. 20 cr. (2 Cor. 40 fil.), apoi Tea aromatică, Portocale dulci în corfe de 5 Kgr., Ciocoladă, Mandule, Stafide, Sardine etc. pe cari le aflăm la el în totdeauna proaspete și cu cel mai ieftin preț.

Faceți comandă de probă frați români și vă veți convinge. Cei mai de frunte români comandă dela el.

Scrieți românește!!!

Partea literară.

Mysterium crucis.

Roman

din timpul împăratului Nero

de

Felix Nabor.

(Continuare)

11

„Dar acum să mergem la mama!“ atrigă Praxedis cu veselie și trase pe Pomponia cu sine. „Cât de mult să va bucura dânsa!“

Surizând, ceilalți îi urmară și intrară într'un apartament mai mic, așezat de-a stânga tabliniului, în imediată apropiere cu peristiliul. Acest apartament era aranjat cu mult confort și părea a fi destinat pentru convenirile mai intime ale familiei¹⁾.

Când intrară oaspeții, stăpâna casei îi întâmpină cu brațele deschise. „Te salut cu dragoste, scumpa mea amică!“ zise ea și îmbrătoșă pe Pomponia

Sabinella, soția senatorului Pudens era o matronă de frumseță mare. Ea era mai tinără decât Pomponia, și fiindcă era tare svăltă, apareă aproape așa de înaltă ca și aceasta. Fața ei cea ovală, gura cea pururea surizândă și ochii cei blânzi, vedeau o bunătate nespusă.

Ea era chiar ocupată cu instruirea copiilor săi: doi băieți în etate de 12—14 ani și o fată de vre-o 15—16 ani.

„Aci aduc pe fiul meu,“ zise Pomponia și toți îl încunjurară și-l salutară. Din partea ei, Sabinella își prezentă pe copiii săi: Timotheus și Nereus, băieții, și Pudentiana, fecioara.

Băieții amândoi să pusară pe lângă noul lor cunoscut, și acesta trebui să le povestească despre țările nordice, din cari să reînforcea acum

Un sclav, cu numele Lydon, un bărbat bătrân, credincios, intră și înștiință pe senator, că este așteptat. Atunci acesta să depărtă cu soția și copiii săi, și Plautus cu mamă-sa rămasără singuri.

¹⁾ Casa Romană avea trei părți principale așezate una după alta:

1. *Atrium*, carele, acoperit în parte, zăcea, în partea dinainte a casei și în carele ajungeai prin vestibul; servea pentru comunicațiune cu lumea din afară.

2. *Tablinium*, apartamentul privat al proprietarului, în carele acesta își păstra documentele și hârtiile de valoare; o perdea îl despărția de atrium.

3. *Peristylum*, îndărăptul tabliniului, era curtea ornată cu coloane, carea în cele mai multe cazuri să deschidea către grădină. Intre tablinium și peristylum, sau îndărăptul acestui din urmă se aflau saloanele (oeci).

Aceste trei părți principale erau încunjurate de încăperi mai mici: prânzitor (*triclinium*), dormitor (*cubiculum*), bucătărie, odaie pentru tablouri și statue (*pinacotecă* și *gliptotecă*), bibliotecă, scăldători răci și calde, garderobe, odăi pentru păzitor. În catul de-asupra, la care conduceau trepte de lemn de tot imperfecte, locuiau sclavii și chiriași săraci.

Capitulul IX.

Nazarinenii.

Tinărul Roman fu cuprins de o frică chinuitoare; acum trebuia să cadă vâlul de pe misterul, dinaintea căruia el trămură în ascuns.

„Plautus,“ începă Pomponia, între noi nu-i permis să mai fie un secret, carele să ne despărțască. E drept, că-mi cade cu greu, să vorbesc, dar trebuie s'o fac.“

Plautus sări sus, iritat; toate chinurile cari le-a suferit, acum izbucniră din peptul său cu putere înaltă. „Știu,“ zise el cu voce înăbușită, „presimțesc, spre durerea mea, că tu aparții acelei secte blăstămate, cari se numesc Nazarineni!“ Cuvintele sale răsunau ca o infruntare, pe care el o arunca în fața mamei sale.

Ea însă rămase liniștită; ochii ei luciră veseli, când zise: „Da mărturisesc: sum o creștină! Cum ai aflat tu despre aceasta, nu știu...“

„Am găcit-o în noaptea aceea, când tu ingenunchiai înaintea unei bucăți de pâine, pentru a o adora. Ori a fost doară păstorul cu mielul?“

„Ai văzut, fiule, dar n'ai priceput! Pânea aceea: este lucrul cel mai scump de pe pământ...“

„De bună seamă aceea conținea carnea unui copil neis,“ strigă Plautus, și i-să pără că-l apucă nebunia.

Pomponia să ridică. „Fiul meu,“ zise ea sărbătorește, „este minciună și calumnie aceea ce să svonește despre noi. Află, că nu din întâmplare ne-am adunat astă-seară aci; pentru că noi astăzi serbăm în casa aceasta o zi de sărbătoare mare, la carea a sosit unul dintre preoții noștri cei mai înalți. Apoi să mai știi, că și Pudens și soția sa cu copiii, ha întreagă casa aceasta, pe cum și a mea, aparțin societății noastre sfinte. Scumpul meu: mi-ași da bucurosi viața, dacă ași putea să te conduc la lumina învățătorei noastre.“

„Nu, niciodată!“ strigă Plautus. „Un Roman niciodată nu-și va uita de sine intratăta, cât să se lapede de zăii săi și să se împreune cu criminali, cari comit cele mai scârboase fapte.“

„Arată Pudens și soția sa ca niște criminali? Și pe mamă-ta...?“

Plautus scoase un țipet înspăimântător. „O mamă, mamă...!“ strigă el și deschise brațele cu desperare.

Pomponia surise duresos. „Fiul meu, în sufletul tău este o prăpastie! Inchipuirea cea vechiă să luptă cu lumina. Toate ți-să par încă așa de noaue, așa de neîntălese, așa de înfricoșătoare. Dar după ce vei cunoaște mai întâi învățătura noastră: atunci și ție-ți va răsări o lumină strălucitoare. Te rog, sumpul meu, nu judeca pripit, și nu respinge îndurarea dela tine.“

Ea își așeză mâna pe fruntea lui aprinsă. „O, cât de blândă, cât de dulce este învățătura noastră cea sfântă! Ca o roană răcoritoare pică ea pe inima cea înșătoșată a omului, este balsam pentru suflet, vindecă toate ranele, alină toate durerile: ne face fericiți!“

„Și cum? În ce mod?“

„Așa că toate dorințele noastre, întreagă viața noastră o conduce spre una și aceeași țintă: către Dumnezeu, izvorul iubirei! De aceea noi desprețuim lumea și ne reținem bucuroși dela toate plăcerile ei. Noi numai una voim: să servim lui și să mergem la dânsul!“

„Și unde este Dumnezeul acesta?“

„Pretutindeni, fiul meu: în cer, pe pământ, în aer, în mare, în toate adâncimile! El cărmuește lumea, el guvernează popoarele și el îndreaptă inimile oamenilor. El este Unicul, Atotputernicul, Eternul: și preste el nu este altul.“—

„Vorbești misterii,“ zise Plautus întunecat.

„Da, fiule, acumia multe sunt misterii pentru tine. Dar sper, că și tu te vei lumina în curând. Atunci vei iubila și te vei simți fericit, că ai crezut cuvântului meu. Uite, astăzi să adună aci, în casa aceasta, aderenții învățătorei noastre cele sfinte. Te rog să-mi urmezi! Învață a cunoaște învățătura noastră, observă bine, ceea ce facem noi, și astfel vei putea să ne judeci mai bine. Știu înainte, cum îți va fi judecata: căci tu ești drept!“

Ea plecă, și Plautus îi urmă, ca atras de o putere suprapământescă. Înaintea unui tufiș de mirt, carele acoperea o deschizătură mare a odăiei, să opri. „Aci,“ zise ea, „poți vedea tot ce să întâmplă în adunarea creștinilor, fără ca să fi observat. Înainte de a mă depărta de lângă tine, am să-ți mai spun încă un lucru: Tatăl tău, scumpul meu soț, carele trecea de cel mai brav și mai drept Roman, tatăl tău a stat așa de aproape de învățătura noastră, încât numai moartea, carea l'a ajuns pe câmpul de luptă, l'a împedecat, să fie primit în sinul societății noastre. Astăzi încă vei ceti epistola ce mi-a trimis-o el din Britania, puțin înainte de moartea sa, în carea își exprimă dorința sa ferbinte după apa cea sfântă. Deși nu publice, dar în inima sa el totuși era creștin.“ Cu aceste cuvinte ea plecă și Plautus stătă ca lovit de trăznet. Tatăl său un Nazarinean? Cel mai nobil dintre Romani un aderent al învățătorei celei noaue? Creștină sa în zăii cei vechi și în lume primă deodată o lovitură atât de grozavă, încât el crezută, că să prăpădește întreagă lumea din jurul său.

O cântare lină îl făcū să trăsară: dete în laturi ramurile de mirt și privi într-o sală mare, a cărei pereți erau acoperiți cu covoare lungi. Pe candelabre înalte de marmoră să aflau vase de bronz, în cari ardeau focuri luminoase. În toate părțile, unde privi, văzū flori: roze, narcise și lili, și să simți încunjurat de un miros dulce aromat.

În fundul salei era așezată o catedră,¹⁾ cu spatele din lemn de stejar, preste șazutul căreia era întins un covor roșu, țivit cu aur; înaintea ei era un scă-

¹⁾ Această catedră încă și astăzi să păstrează în biserică Sf. Petru din Roma ca relicua cea mai scumpă; renumitului scrutator de Rossi a documentat prin acte autentice, că este același scaun, de care s-a servit Sf. Petru la serviciul divin.

unenciu, iar de ambe laturile să aflau aşazate scaune joase.

Mijlocul salei era ocupat prin două rânduri lungi de mese; la mesele acestea şedeau pe scaune joase vre o sută de persoane din toate clasele. Cei mai mulţi păreau a fi din poporul de rând, dar Plautus văzu şi câţiva bărbaţi din societatea înaltă, ba i-se părură că recunoaşte şi pe unii slujbaşi din palatul împăratului.

La partea stângă se afla un bazin de marmoră, în care curgea apă cristalină prin o ţeavă de argint; aci erau aşezate scaune, pe cari au ocupat loc. Sabinella şi copiii săi.

Cântarea cea lină încetă, făcând loc unei tăceri absolute. Toţi să ridicară de pe scaunele lor, îşi înfrunseră mâinile pe pept şi să închinară.

Plautus auzi o voce răsunătoare carea vorbi: „Pax vobiscum! Pax vobiscum!“

Condusă de Pudens, o statură înaltă, în mantauă întunecată, păşi prin mijlocul salei şi înaintă spre catedră. Ajuns aci, să întoarse, şi Plautus văzu faţa venerabilă a unui moşneag; un cerc de păr alb buclat era aşezat, ca o cunună, în jurul capului său chel; faţa sa nobilă era încadrată cu o barbă albă. O păreche de ochi serioşi, din cari lumina un foc sfânt, priviră asupra adunării, şi un suris luminos înfrumuşetă faţa bătrânului, când el îşi întinse braţele şi vorbi:

„Te salut, comunitate sfântă! Vă salut pe toţi în numele Domnului nostru Isus Hristos! Pace voaună!“

Intreagă adunarea strigă cu veselie: „Amin! Amin!“

După aceea bătrânul ocupă loc pe catedră; Pudens şi câţiva bărbaţi mai bătrâni săzură pe scaunele cele joase de ambele laturi ale sale şi priviră la dânsul cu veneraţiune.

Plautus să uita cu interes la bătrânul acesta; faţa lui îi bătura la ochi. Avea un tip adevărat oriental, ceea ce în ochii Romanilor nu servea ca recomandare. Dar Plautus trăbui să-şi mărturisească, că încă niciodată n-a văzut o faţă așa venerabilă între orientalii cei numeroşi, cari cercetau Roma.

Bătrânul făcua un semn cu mâna, după care toţi cei de faţă îşi ocupară locurile; apoi el începui: „Iubiţilor în Domnul! Vă salut încă odată! Mă reintorc la voi din Ierusalim, şi vă aduc salutări dela fraţii noştri de acolo. Ei sunt tare strămtoraţi din partea persecutorilor lor, dar ei resistă în credinţă şi iubire. O, fraţii mei, surorile mele,“ continuă el cu voce ridicată, „faceţi şi voi ca ei şi urmaţi mielului, carele s-a tăiat pentru noi. Viaţa noastră aci pe pământ este o catenă de lipsă şi năcaz, de griji şi mizerie, şi ea dispore, ca un fum. Dar deasupra norilor ne aşteaptă o viaţă nouă, plină de bucurie şi desfătare. Ierusalimul cereşte, cu porţi de aur şi cu ziduri de zmaragd şi petri nestimate, Ierusalimul cel nou, în care locuieşte însuşi Dumnezeu cu mii de îngeri în haine albe ca zăpada, cu coroane în păr, cu aripi pe umeri. Siliţi-vă, credincioasele mele oiţe, să câştigaţi împărăţia lui Dumnezeu; aci nu va fi nici întristare, nici durere. Şi el, Domnul, Atotputernicul, va şterge lacrimile din ochii voştri, vă va spăla cu sângele său, așa că veţi deveni mai albi decât zăpada!“

(Va urma).

„Păstorul sufletesc.“

Doi ani impliniţi sunt, decând a început să apară în Şimleul Silvaniei periodicul de predici „Păstorul Sufletesc.“ Dacă ne cugetăm, că revista aceasta avea să înainteze spre ţinta sa pe o cale cu totul neumblată până atunci — căci până acum e singura revistă de aceasta natură — uşor putem să pricepem greutatea şi neajunsurile, fie materiali, fie morali, cu cari avea şi are să lupte încă şi acum destul de greu şi de mult. A compune şi a publica apoi dând la lumină o predică şi încă bună şi potrivită pentru indigenţele şi lipsele sufleteşti ale credincioşilor, pe cari îi păstoreşte preotul român e lucru greu şi anevoios, cu cât mai greu cu cât mai diferite is aceste indigenţe şi lipse într'un loc faţă de celalalt, cu cât mai varii şi feliurite is viciile şi scăderile ce dominează într-o localitate faţă de cealaltă. Şi apoi adaugă-se la acestea şi greutatea materială împreunată cu edarea unui astfel de periodic de predici. Răcirea zălului şi indiferentismul multor preoţi de a predica — şi o ce urmări grave are aceasta pentru poporul şi biserica noastră! — cari învoală în sine şi resenzul şi nepăsarea multora de a caută şi recerca astfel de ajutoare, cum ar fi şi un atare periodic de predici, cari să le înlesnească munca lor cea grea şi obositoare, încă au alimentat de bună sama, aceste neajunsuri şi greutăţi, cu care au avut şi vor mai avea să lupte, redactorii acestei reviste. Datorinţa preotului este ca să predice des, şi încă cu atât mai des, cu cât sunt mai multe viciile şi scăderile în popor, cu cât mai generalizate devin părerile şi învăţăturile periculoase bisericii noastre, şi de aceea abia is de ajuns pentru aceasta sărbătorile şi Duminecile de peste an. Dar pentru aceasta se cere timp şi pregătire, care mult mai lesnicioasă iar fi, având la îndemână un periodic bun de predici. Zic „bun,“ şi prin aceasta voiesc să zic şi aceea, că pentru ajungerea la un atare rezultat se reclamă şi sprijinul şi ajutorul tuturor oamenilor de bine, cari zăcându-le la inimă binele şi înaintarea poporului pe calea, ce duce la mântuire, pe calea perfecţiunii, şi-l vor putea revărsa (acest ajutor) asupra aceluia (poporului) ca o roană binefăcătoare, prin compunerea şi ducerea şi darea în publicitate a unor predici bune şi pe înţelesul aceluia. Insa şi din o parte şi din alta periodicului acestuia, i-s-a dat puţină atenţiune şi i-să dă încă şi acum. Indem şi dragoste de muncă, zel şi abnegaţiune a trebuit dară ca să-i călânzească pe cei câţi-va oameni de bine, cari s-au hotărât a dă la lumină şi a pregăti calea şi a câştiga teren între clerul nostru, care așa de puţină atenţiune îi dădea la început. Şi totuşi iată, că acum se află deja în al treilea an de existenţă — ba ce e mai mult, în numărul mai din urmă (din anul acesta) dăm de unele predici foarte bune şi momentuoase şi peste tot acum de odată e tare bine dirijat.

„Tot începutul e greu“ zice proverbul; şi iarăşi: „cine a început un lucru, l-a isprăvit deja pe jumătate.“ A fost greţ începutul cu darea la lumină a acestui periodic, căci multe şi mari au fost greutăţile şi neajunsurile — cum ziceam — pe cari a avut şi are în parte să le învingă şi acum. Cine va cuteza însă să afirme, că aceasta revistă nu va putea să devină cu timpul

centru vieţii pastorale, dacă ea va fi îmbrăţişată cu căldură din partea tuturor oamenilor de bine, din partea preoţii noastre; dacă ea va fi sprijinită tot dinadinsul şi materialiceşte — prin abonarea acesteia, carea, după cum zice şi „Drapelul,“ în un număr din săptămâna trecută, n'ar trebui să lipsească de pe masa şi din biblioteca nici unui preot român — şi moraliceşte — prin compunerea şi publicarea de predici, cuvântări ori conferinţe în această revistă din partea acelorora, cari dispun de forţe morale excelente? — Da, îmbrăţişată cu căldură şi sprijinită din partea preoţii noastre revista „Păstorul Sufletesc“ ar putea să ajungă, ca să devină directiva vieţii pastorale, ar putea să ne deie la lumină, şi cicluri de predici sistematice, conferinţe social-morale pentru sinoadele protopopeşti şi misiunile poporali — cari încep a se familiariza şi în biserica noastră, şi la exerciţiile spirituale ţinute cu preoţii ori cu poporul creştinesc. Şi dela aceasta nimic nu ne împiedecă, decât, ca să intrăm şi noi în muncă şi să ne punem şi noi pe lucru, luptând mână în mână cu iniţiatorii şi susţinătorii (sprijinitorii) de până acum ai acestei reviste, chemaţi în aceeaşi soarte şi la muncă în acelaşi agru — alui Hristos — ca şi noi. Atunci, aceea ce ne promite acum această revistă, va deveni lucru implinit!

Zicem că, „Păstorul Sufletesc.“ în timpul din urmă ni-se prezintă în condiţiunii destul de favorabile. Şi într'adevăr! Înainte am numărul 3 (cel mai nou apărut) din anul al treilea de subsistenţă. Avem întrânsul cuvântări — cum sunt „Predică funebrală“ de S. şi „Ruina preotului“ de Gedeon; — cari sunt de foarte mare momentuoşitate, chiar şi din punct de vedere social — fiind chestiunea socială de mare momentuoşitate şi actuală.

(Va urma).

Posta Administraţiunei.

Am primit şi cuităm abonamentul dela:

Borgo-Tiha pe 1908. Ocna-Sugatag pe 1908.
Petrova pe 1898. Ér-Hatvan pe 1908.

Bibliografie.

A apărut:

„Sădirea şi cultivarea viei“

de

Nicolae Pop.

Preţul: 2 coroane + 20 fileri porto.

Se poate procură dela Librăria seminarială din Blaj—Balázsfalva.

Proprietar-editor: Aurel C. Domşa.

p. redacţie respnz.: Augustin Gruitiă.

Dureri de piept

dureri de grumazi, ferbinţeli şi altele trec repede dacă folosim Elsa-Fluidul lui Feller. Duzina de probă 5 cor. franco să-le comandăm dela Eugen V. Feller, Stubica Centrale 82 cott. Zagrab).

Vili

Vite nobilitate

trimite cu **garanță, asortiment bogat**, de tot soiul, firmă de mulți ani recunoscută ca prima și foarte solidă:

Prima pepinerie cu vite nobilitate

de pe Târnava.

Proprietar: **FR. CASPARI, Medias (Ardeal) Nr. 54.**

Cereți catalogul prețurilor!

Catalogul conține scrisori de recunoștință din toate părțile țării. Fiecare proprietar de vie să poate convinge înainte de a comanda de **solidaritatea firmei**, adresându-se verbal sau în scris la vre-o persoană cunoscută.

(30) 22-40

BIBLIOTECA UNIREI.*)

1. **Benhur** sau zilele lui Mesia, de Levis Wallace. 2 v. 2.90
2. **M. Eminescu. Studii critice** — 90
3. **Câte-va momente** din începuturile bisericii rom. de C. Auner — 20
4. **Nume de familie** la românii din Ungaria, de A. Viciu. — 12
5. **Din viața lui I. Micul** de M. Străjan — 16
6. **Albertina. Povestire** de Dr. V. Bojor. — 30
7. **Cestiuni din dreptul bis. unite** p. I. II. 3.40
8. **Cele două fețe ale lumii** de Nicu — 30
9. **Ziua Deșteptării** de Aurel Fodor. — 16
10. **Cele două conștiințe**, pieză teatrală în 5 acte, trad. de Simion Zehan — 40

*) Aceia, cari vor comanda de odată toți 1 Nrii ii, primesc cu 6/10 cor. în loc 8/84 cor. 0

Dracul în școală.

Povestire populară.

Tradusă după Bolonden de

Augustin Paul.

Prețul 1 cor. 50 fil.

Se adă de vânzare în Librăria semin din Blaj.

1. **Mitropolitul Dr. Ioan Vancea** de Buteasa, schiță biografică, Blaj 1890, broșură de 41 pag. Prețul 20 fil. + 10 fil. porto postal.

2. **Cestiuni din dreptul și istoria bisericii românești unite**, Blaj 1893. Partea I 269 pag. 8° scrisă de Dr. Alexandru Grama, costă 1 cor. 40 fil. Partea II 400 pag. 8° scrisă de Dr. Aug. Bunea, costă 2 cor. + 10 fil. porto.

3. **Vechile Episcopii românești: a Vadului, Geoagului, Silvașului și Bălgradului** Blaj 1902 8° 162 pag. Prețul 2 cor. 50 fil. pentru România 3 lei).

4. **Episcopii P. P. Aron și Dionisie Novacovici sau Istoria Românilor transilvaneni dela 1751 până la 1764**, Blaj 1902. Prețul 4 cor. 50 fil. (pentru România 5 lei).

5. **Discursuri. Autonomia bisericească. Diverse**, prețul 5 cor. (pentru România 6 lei).

6. **Ierarhia Românilor din Ardeal și Ungaria**, prețul 3 cor. (pentru România 4 lei).

7. **Timoteiu Cipariu. Panegiric**, prețul 50 fil. + 10 fil. porto.

8. **Mitropolitul Sava Brancovici**, prețul 1 cor. 50 fil. + 10. fil. porto.

ACATISTUL MIC,

sau carte ce cuprinde în sine rugăciuni către Preasf. Născătoare de Dumnezeu leg. 24 fil.

La expozițiunea milenară din Budapesta dela 1896 premiat cu medalia cea mare.

Turnătorii de clopote și fabrica de scaune de fer pentru clopote a lui

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

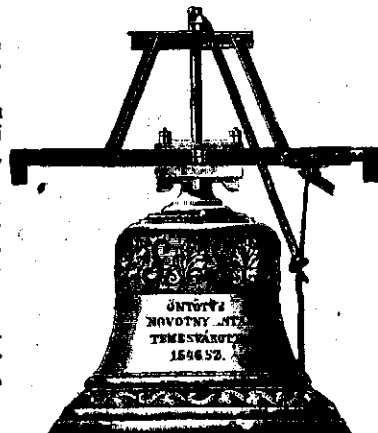
(27) 32-52

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, pe cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioasă, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre le întoarce cu ușurință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latură prin aceea ce sunt mântuite de crepare. — Cu deosebire recomand

→ clopotele găurite ←

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au un ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă, decât cele de sistem vechiu, așa, că un clopot patent de 327 kg. este egal în tonul unui clopot de 461 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătătoare, — spre proadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ea și spre turnarea de toate de metal.

Prețcuranturi ilustrate se trimite la cerere gratuit și franco

Institut indigen. Banca de asigurare

„Transsylvania“

din Sibiu

(28) 32-52

» întemeiată la anul 1868 «

Sibiu, strada Cisnădiei nr. 5 (edificiile proprii), asigură în cele mai avantajoase condiții:

contra pericolului de incendiu și exploziune. edificii de ori-ce fel, mobile, mărfuri, vite, nutrețuri și alte produse economice etc.

asupra vieții omului

în toate combinațiile, capitale pentru cazul morții și cu termen fix. asigurări de copii, de zestre, rente pe viața întreagă etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală. Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului.

Valori asigurate contra incendiului: 94.975.294 coroane. capitale asigurate asupra vieții: 9.293.195 coroane.

Dela întemeiere institutului a solvit: pentru despăgubiri de incendii 4,295,120.15 cor. pentru capitale asigurate pe viață 3,760,810.21 cor.

Oferte și ori-ce informațiuni se pot primi dela: Direcțiune în Sibiu, str. Cisnădiei nr. 5 etagiu I. curtea I.

și prin agenturile principale din Arad, Brașov, Bistrița și Cluj, pe cum și dela subagenții din toate comunele mai mari.